

OM H.C. ANDERSEN I BOGSTAVER

"Jeg lader i denne bog alfabetet fungere som en slags nøglebundt til H.C. Andersens univers."

Før ordene, før sætningerne, før eventyrene, romanerne og selvbiografierne står alfabetet – de små tegn, der kan "give liv, slå ihjel, glæde og bedrøve", som H.C. Andersen skriver i eventyret ABC-Bogen. Netop dér begynder denne bog: i bogstaverne, i alfabetet – i den form, der har båret hans liv og værk frem til læsere over hele verden.

"H.C. Andersen-ABC. En alfabetisk rejse ind i hans liv og værk" er hverken en traditionel biografi eller en systematisk litteraturhistorisk fremstilling. Bogen er tænkt som en vandring gennem H.C. Andersens univers i selskab med alfabetet – fra A til Å. Hvert bogstav åbner en dør til et motiv, et sted, en person eller en stemning, der har haft betydning for hans liv og digtning:

A som Andersen i Odense: barndommens fattigdom, fantasi og første drømme.

B som Berømmelsen: længslen efter at blive set – og sårbarheden i at være kendt.

C som Christian VIII: kongelig velvilje og social opstigning.

D som Dagbøgerne: den intime, men ofte iscenesatte selvfortælling.

E som Eventyrene: forfatterskabets kerne, hvor barnet og den voksne mødes.

... og sådan fortsætter det gennem alfabetet, helt frem til Å:
Åen som billede på livets strøm.

Hvert opslag er en kort, eftertænksom tekst, der kan læses for sig. Samlet danner de et mosaikportræt af H.C. Andersen som menneske, digter og tænker. Vi møder ham i hans konkrete liv: i Odense, København, på herregårde og på rejser gennem Europa. Og vi møder ham i hans indre landskab: længslen, hjemlængslen, troen, angsten, håbet og drømmene.

Bogen bevæger sig mellem det ydre og det indre:

- mellem mæcener og venner: de mennesker, der bar ham, udfordrede ham og somme tider sårede ham,

- mellem teatret og forfatterskabet: de scener, hvor han både lykkedes og mislykkedes,

- mellem naturen, zoologien og papirklip: hans sans for det levende, det små og det håndgribelige,

- mellem skæbne, uskyld, ydmyghed og længsel: de grundtoner, der præger både dagbøger og eventyr.

Alfabetformen giver mulighed for spring. Man kan begynde, hvor man vil: med Ælling under Æ, Rejser under R, Julen under J eller Ole Lukøje under O. Bogen inviterer til at bladre, standse op og vende tilbage. Der findes ikke én rigtig vej gennem stoffet – lige så lidt som der findes én rigtig måde at læse H.C. Andersen på.

Samtidig peger den alfabetiske orden på det, der bærer hans værk: sproget. H.C. Andersen var en digter, der gjorde det lille stort – en tændstik, et stykke tin, en ært, en ælling – og

gav ting, dyr og natur stemme. Bag denne forvandling ligger en dyb respekt for ordet. Bogstaverne er byggestenene, hans univers er skabt af; her i bogen bliver de selv til emne.

Jeg lader alfabetet fungere som et nøglebundet. Nogle nøgler fører ind i kendte rum: eventyrene, København, Odense. Andre åbner døre til sider af forfatterskabet og tiden omkring det, der sjældent står i centrum: Xylografi – trykteknikken, der muliggjorde udbredelsen af eventyrenes illustrationer; Wien – en af de byer, hvor musikken og kulturen talte stærkt til ham; eller quasi-selvbiografi – hvordan han gang på gang skrev sig selv ind i sine figurer og fortællinger.

Bogen henvender sig både til læsere, der møder H.C. Andersen for første gang, og til dem, der kender ham godt – lærere, studerende, forældre, bedsteforældre og andre nysgerrige. Den forudsætter ingen forkundskaber, men skjuler heller ikke den dybde, der ligger i hans livsprojekt. Teksterne kan bruges som indgang til hans eventyr, romaner og selvbiografier, som supplement til undervisning – eller blot som små essayistiske nedslag i hans univers.

Gennem hele bogen løber en dobbelt bevægelse, som også kendetegner Andersen selv:

- fra provins til hovedstad, fra Danmark til verden: rejserne, Wien, møderne med Europas kulturpersonligheder,

- og fra de ydre rejser til de indre: dagbøgerne, skæbne, uskyld, ydmyghed, hjemlængsel.

At fortælle om H.C. Andersen alfabetisk er også en diskret hilsen til barnet i mennesket – en påmindelse om de første læsestunder, hvor bogstaverne var små mysterier. Bogen ønsker ikke at vække til læselyst og eftertanke. At man, når